

ROZDZIAŁ 8

AKTYWNA POLITYKA PAŃSTWA WE WSPIERANIU INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH W POLSCE W LATACH 1989-2007

Wprowadzenie

Proces transformacji systemowej w Polsce zapoczątkowany zmianami politycznymi w 1989 roku spowodował otwarcie się gospodarki polskiej na kraje zachodnie, stworzone zostały dogodne warunki do napływu kapitału zagranicznego. Ze względu na uwarunkowania społeczno-ekonomiczne, polityczne, a także pozycję Polski w świecie, rozwój gospodarczy kraju został trwale zdeterminowany napływem kapitału zagranicznego, który wyznacza dynamikę i kierunki wzrostu gospodarczego (szczególnie przemysłu i sektora bankowego), a także sprzyja modernizacji poziomu technicznego gospodarki. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (dalej BIZ) do Polski uzależniony jest w dużym stopniu od polityki państwa, która od początku procesu transformacji tworzy dlań odpowiednie warunki. W referacie przedstawiono genezę najważniejszych działań państwa w tym zakresie w latach 1989-2007.

Tworzenie warunków dla napływu BIZ

Polityka państwa w zakresie tworzenia warunków dla operowania kapitału zagranicznego skupia się na (Sadowski, 1999):

- Aktywnej promocji inwestycji na określone cele rozwojowe: poprawa wizerunku kraju, jako atrakcyjnego miejsca lokalizacji inwestycji oraz dostarczanie niezbędnych informacji inwestorom (np. poprzez organizacje państwowe tj. Państwowa Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych), wsparcie bezpośrednie dla inwestorów (dopłaty do inwestycji), umożliwianie odpowiednich kontaktów (konferencje, targi);
- Tworzeniu warunków dla transferu i wykorzystania technologii: polityka ogólnego przyciągania nowoczesnych technologii (tzw. high tech), dążenie do ich absorpcji, tworzenie atrakcyjnego klimatu dla ich transferu (m.in. poprzez wspieranie krajowych instytucji badawczych tj. parki technologiczne), finansowanie badań naukowych oraz wspieranie innowacyjności i możliwości komercjalizacji wyników badań naukowych;
- Wpływniu na zdobywanie odpowiednich kwalifikacji przez lokalną siłę roboczą: tworzenie warunków dla podnoszenia kwalifikacji, zachęcanie inwestorów zagranicznych przez bodźce finansowe do tworzenia centrów kształcenia kadr i specjalnych programów zdobywania kwalifikacji w miejscu pracy, korzystna infrastruktura techniczna i społeczna, wspieranie szerokich powiązań z rynkiem światowym przez handel i przepływ usług i kapitału.

Oprócz tworzenia odpowiednich warunków do napływu BIZ do zadań państwa należy także usuwanie istniejących przeszkód i barier, za które uznać można (Dobrodziej, 1999, Sadowski, 1999, Olesiński 1998):

- Niestabilność systemu podatkowego i wysokość podatków,
- Brak przejrzystości przepisów dotyczących prywatyzacji i niedostateczna oferta przedsiębiorstw do sprzedaży,
- Zbyt częste zmiany przepisów prawnych,

- Niestabilność polityki celnej,
- Niska opłacalność zaciągania kredytów w bankach, nadmiernie wysokie obciążenia finansowe dla przedsiębiorstw,
- Biurokracja przy podejmowaniu decyzji (skomplikowane procedury bankowe w przyznawaniu kredytów,
- Utrudnienia w nabywaniu ziemi i nieruchomości przez cudzoziemców),
- Niedostatecznie rozwinięty sektor usług, konieczność modernizacji infrastruktury komunikacyjnej.

Podstawy prawne funkcjonowania BIZ w Polsce

Polityka przyciągania BIZ do Polski realizowana jest jednak przede wszystkim w oparciu o odpowiednie regulacje prawne. Obecnie polskie ustawodawstwo w tym zakresie uznaje się za dość liberalne. Inwestorzy zagraniczni mogą swobodnie prowadzić działalność na terenie Polski. Mają możliwość korzystania z ulg podatkowych na takich samych zasadach jak inwestorzy krajowi. Ponadto mogą bez przeszkód dokonywać transferu zysków za granicę, kapitału w razie likwidacji firmy oraz odszkodowań w przypadku wywłaszczenia. Ponadto system podatkowy stał się podobny do obowiązującego w Unii Europejskiej.

Inwestorzy zagraniczni działalność prowadzą przede wszystkim w oparciu o zapisy kodeksu cywilnego i handlowego. Podstawę prawną tworzenia przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego i ich funkcjonowania na terenie Polski stanowiła najpierw Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej z 1998, znowelizowana następnie w 1991, zaś obecnie stanowi Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. W myśl tej ustawy podmioty zagraniczne z państw członkowskich UE oraz EFTA mogą działać na takich samych zasadach jak przedsiębiorcy krajowi. Mogą one, zatem tworzyć zarówno spółki prawa cywilnego jak i handlowego. Spółki cywilne powstają dla prowadzenia działalności gospodarczej w mniejszym rozmiarze. W przypadku inwestorów zagranicznych dodatkowym wymogiem jest uzyskanie zaświadczenia właściwego przedstawicielstwa za granicą stwierdzającego, że w myśl zasady wzajemności polscy przedsiębiorcy są dopuszczani do działalności w państwie na terytorium, którego cudzoziemiec ma stałe miejsce zamieszkania lub siedzibę. Dla inwestorów zagranicznych dostępne są również spółki prawa handlowego, które mogą być zorganizowane w formie spółki jawnej, partnerskiej, komandytowej, akcyjnej oraz z ograniczoną odpowiedzialnością.

Wszystkie podmioty prawne niezależnie od kraju pochodzenia płacą w Polsce podatek dochodowy, który w ciągu 10 lat sukcesywnie zmniejsza się. W 1999 roku było to 36%, w 2000 r. – 32%, w 2003 r. – 27%, a obecnie jest to 19%. Zwolnienia w tym przypadku możliwe były tylko dla podmiotów działających w specjalnych strefach ekonomicznych (szerzej w dalszej części referatu).

Opodatkowanie osób fizycznych – cudzoziemców jest takie samo jak dla Polaków. Wynagrodzenie osoby zatrudnionej w spółce z udziałem kapitału zagranicznego na podstawie umowy o pracę jest opodatkowane wg stawek 19%, 30% i 40%, przy czym od roku 2009 zmianie ulegają progi podatkowe.

Oprócz w/w regulacji prawnych warto wymienić te, które w sposób pośredni sprzyjają inwestorom zagranicznym. Duże znaczenia przypisuje się Ustawie o prawach autorskich i pokrewnych a także umowom o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji zagranicznych podpisanym już pod koniec lat 80-tych.

Ulgi podatkowe i pomoc publiczna dla inwestorów zagranicznych

W pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych Ustawa o spółkach z udziałem kapitału

zagranicznego przewidywała ulgi przeznaczone dla BIZ w Polsce. Z kolei Ustawa o podatku dochodowym przyznawała ulgi inwestycyjne zarówno inwestorom zagranicznym, jak i polskim. Oprócz tego spółki mogły korzystać z tzw. premii inwestycyjnej, którą jednak zniesiono pod koniec lat dziewięćdziesiątych.

Ustawa z dnia 20.10.1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. nr 123, póź. 600) przewidywała specjalne udogodnienia podatkowe dla inwestorów (szerzej o SSE w dalszej części referatu). I tak dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie SSE na podstawie zezwolenia były całkowicie zwolnione z podatku dochodowego przez połowę okresu, na jaki została ustanowiona strefa, a w pozostałym okresie obowiązywała 50% ulga podatkowa. Warunkiem nabycia tego uprawnienia było zatrudnienie określonej liczby pracowników albo poniesienie określonych nakładów inwestycyjnych. Jednakże z początkiem 2000 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o SSE, której celem było dostosowanie przepisów do zasad udzielania pomocy publicznej obowiązujących w Unii Europejskiej. Akt ten uwzględniał także wchodzące w życie 1 stycznia 2001 r. przepisy Ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (o której szczegółowo w dalszej części referatu). Przedsiębiorcy, którzy przed dniem wejścia w życie noweli uzyskali zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w SSE, zachowują przez okres ważności tego zezwolenia prawo do zwolnień i preferencji podatkowych na dotychczasowych zasadach. Natomiast wielkość zwolnień z podatku dochodowego dla pozostałych przedsiębiorców prowadzących działalność w strefach (na podstawie zezwolenia uprawniającego do korzystania z pomocy publicznej) mają określać rozporządzenia Rady Ministrów (dalej RM), ustanawiające strefy z zachowaniem zasad określonych w ustawie o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców. Nowelizacją zmieniono zakres upoważnienia dla RM do ustanawiania rozporządzeniem stref. Rozporządzenie musi określać: przedmioty działalności gospodarczej, na które nie będą wydawane zezwolenia uprawniające do korzystania z pomocy publicznej; wielkość pomocy udzielanej przedsiębiorcom prowadzącym działalność w strefie na podstawie zezwolenia uprawniającego do korzystania z tej pomocy; szczegółowe warunki uznawania wydatków za wydatki poniesione na inwestycje na terenie strefy, a także ich minimalną wysokość. Konsekwencją w/w nowelizacji są zmiany w ustawach o podatkach dochodowych od osób fizycznych oraz prawnych. Wpisano do nich zwolnienie z tego podatku w odniesieniu do dochodów uzyskanych z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie strefy, przysługujące na podstawie zezwolenia na korzystanie z pomocy publicznej oraz podatkowe skutki cofnięcia zezwolenia.

Od początku 2001 roku weszła w życie Ustawa z 30.06.2000 r. o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz.U. Nr 60, póź. 704). Jej celem było zharmonizowanie polskiego prawa z prawem Unii Europejskiej, a także poprawa racjonalności wydatków publicznych na rzecz przedsiębiorców oraz ograniczenie niekorzystnego wpływu takiej pomocy w sferze konkurencji. Pomoc może być udzielona tylko w wyjątkowych przypadkach i w celu wspierania nowych inwestycji lub tworzenia nowych miejsc pracy, związanych z daną inwestycją. Ustawa nie obejmuje swoim zakresem takiej pomocy, która w ciągu kolejnych trzech lat nie przekroczy 100 tys. euro, jeśli nie jest to pomoc eksportowa. Poza tym ustawa nie dotyczy pomocy udzielanej na tworzenie i rozbudowę infrastruktury technicznej (pod warunkiem, że nie jest przeznaczona dla określonego przedsiębiorcy). Jako formy tej pomocy wymienia się m.in.:

- dotacje,
- ulgi podatkowe,
- udzielanie pożyczek lub kredytów,
- udzielanie poręczeń lub gwarancji na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku,
- zbywanie lub oddawanie do korzystania na preferencyjnych warunkach mienia będącego

własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,

- dokapitalizowania przedsiębiorców w sytuacjach lub na warunkach odbiegających od normalnych praktyk inwestycyjnych.

Przepis ogólny ustawy mówi, że udzielanie pomocy jest niedopuszczalne chyba, że jest ona udzielana zgodnie z warunkami określonymi w ustawie oraz ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi (w szczególności Układzie Europejskim): pomoc może być udzielana w celu wspierania nowych inwestycji lub tworzenia nowych miejsc pracy, związanych z daną inwestycją. Dopuszczalna jest także:

- Pomoc celowa m.in. na: naprawienie szkód wyrządzonych przez klęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne zdarzenia, likwidację poważnych zakłóceń w gospodarce o charakterze ponadsektorowym, wsparcie krajowych przedsiębiorców działających w ramach przedsięwzięcia gospodarczego, podejmowanego w interesie europejskim, promowanie kultury, nauki i oświaty;
- Pomoc regionalna, której podstawowym warunkiem udzielenia jest prowadzenie działalności gospodarczej na oznaczonym obszarze, w celu pobudzenia jego rozwoju;
- Pomoc sektorowa – warunkiem jest przynależność przedsiębiorcy do określonej grupy, której kryterium wyróżnienia stanowi przedmiot prowadzonej działalności;
- Pomoc horyzontalna, która wspiera m.in.: prace badawczo-rozwojowe, utrzymanie poziomu zatrudnienia lub tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, działania przedsiębiorcy w zakresie ochrony środowiska, inwestycje energooszczędne, rozwój infrastruktury technicznej czy szkolenia dla potrzeb przedsiębiorców bezpośrednio związane z rozwojem ich przedsiębiorstw.

Do nadzorowania udzielanej pomocy został wyznaczony Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Uzyskał on prawo m.in. do opiniowania aktów normatywnych regulujących udzielanie pomocy oraz decyzji o jej udzieleniu.

Specjalne strefy ekonomiczne

Przemiany ustrojowe, zapoczątkowane w Polsce w 1989 r., zmieniły nie tylko polityczne, ale i gospodarcze oblicze kraju. Podjęto wyzwanie dopasowania struktur społeczno-gospodarczych do zasad polityki rynkowej. Efektywność zmian charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem przestrzennym. Wiele regionów bez większych przeszkód przystosowało się do nowych warunków ekonomicznych, jednak w wielu z pozostałych nastąpiła koncentracja negatywnych skutków reform. Spadek produkcji, rosnące bezrobocie oraz wzrost niewykorzystanych zasobów produkcyjnych spowodowały znaczne zachwianie struktury gospodarczej licznych regionów Polski. Skala problemów wykluczyła samodzielne ich rozwiązanie przez władze lokalne. Koniecznością stała się pomoc państwa, której jednym z wyrazów była Ustawa z 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych. Wraz z jej uchwaleniem powołano do życia całkowicie nowy i obcy polskim realiom twór (Cieślik, 2005). Według ustawy państwo tworzy SSE w celu aktywizacji gospodarczej regionu, głównie poprzez zaangażowanie zewnętrznych inwestorów strategicznych. Podstawową metodą przyciągnięcia ich kapitałów i technologii jest preferencyjna polityka podatkowa dla określonych dziedzin działalności gospodarczej, w szczególności tych, które gwarantują optymalne warunki rozwoju lokalnego. Główną ideą tworzenia SSE było dążenie do złagodzenia strukturalnego bezrobocia w wybranych regionach kraju poprzez skierowanie tam nowych inwestycji dzięki zastosowaniu pakietu zachęt finansowych. Powoływanie SSE przez Polskę jest także uwarunkowane umowami międzynarodowymi. Do najważniejszych aktów prawnych, które zobowiązują Polskę do określonych działań w tym zakresie, należą: „Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu sporządzone w Marakeszu dnia 15 kwietnia 1994 r.” oraz „Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską, z jednej

strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi z drugiej strony”.

Od roku 2007 powierzchnia 14 SSE w Polsce powiększyła się z 8 do ponad 11 tys. ha. Szczegółowe dane o obecnych lokalizacjach i powierzchniach przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Specjalne strefy ekonomiczne w Polsce w 2009 r.

Strefa	Województwa	Powierzchnia w ha	Lokalizacje
Kamiennogórska SSEMP	<ul style="list-style-type: none"> • dolnośląskie • wielkopolskie 	338,70	miasta: Jawor, Jelenia Góra, Kamienna Góra, Kowary, Lubań, Ostrów Wielkopolski, Piechowice gminy: Janowice Wielkie, Kamienna Góra, Lubawka, Nowogrodziec, Odolanów, Prusice, Żmigród
Katowicka SSE	<ul style="list-style-type: none"> • śląskie • małopolskie • opolskie 	1544,18	miasta: Bielsko-Biała, Bieruń, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Katowice, Kietrz, Knurów, Lubliniec, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sławków, Sosnowiec, Strzelce Opolskie, Tychy, Zabrze, Zawiercie, Żory gminy: Czechowice-Dziedzice, Czerwionka-Leszczyny, Godów, Koniecpol, Myślenice, Pawłowice, Siewierz, Ujazd
Kostrzyńsko-Słubicka SSE	<ul style="list-style-type: none"> • lubuskie • zachodniopomorskie • wielkopolskie 	1186,38	miasta: Gorzów Wielkopolski, Gubin, Kostrzyn nad Odrą, Nowa Sól, Poznań, Zielona Góra gminy: Barlinek, Bytom Odrzański, Chodzież, Czerwieńsk, Goleniów, Gryfino, Gubin, Karlino, Lubsko, Międzyrzecz, Nowy Tomyśl, Police, Rzepin, Słubice, Strzelce Krajeńskie, Sulęcín, Swarzędz, Zielona Góra
Krakowski Park Technologiczny	<ul style="list-style-type: none"> • małopolskie • podkarpackie 	416,67	miasta: Kraków, Krosno, Nowy Sącz, Oświęcim, Tarnów gminy: Andrychów, Dobczyce, Gdów, Niepołomice, Słomniki, Wolbrom, Zabierzów
Legnicka SSE	<ul style="list-style-type: none"> • dolnośląskie 	457,49	miasta: Chojnów, Głogów, Legnica, Lubin, Złotoryja gminy: Gromadka, Legnickie Pole, Polkowice, Prochowice, Przemków, Środa Śląska

Łódzka SSE	<ul style="list-style-type: none"> • • • 	<p>łódzkie wielkopolskie mazowieckie</p>	908,20	<p>miasta: Bełchatów, Koło, Konstantynów Łódzki, Kutno, Łęczyca, Łódź, Ozorków, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Rawa Mazowiecka, Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Turek, Warszawa, Wieluń, Zduńska Wola, Zgierz, Żyrardów gminy: Aleksandrów Łódzki, Grodzisk Mazowiecki, Kleszczów, Ksawerów, Nowe Skalmierzyce, Opatówek, Ostrzeszów, Sławno, Słupca, Stryków, Tomaszów Mazowiecki, Ujazd, Widawa, Wieluń, Wolbórz, Zduńska Wola, Żabia Wola</p>
SSE EURO-PARK MIELEC	<ul style="list-style-type: none"> • • • 	<p>podkarpackie małopolskie lubelskie</p>	925,67	<p>miasta: Dębica, Gorlice, Jarosław, Leżajsk, Lubaczów, Lublin, Mielec, Ropczyce, Sanok, Zagórz gminy: Dębica, Głogów Małopolski, Jarosław, Laszki, Leżajsk, Ostrów, Trzebowniko</p>
Pomorska SSE	<ul style="list-style-type: none"> • • • 	<p>pomorskie kujawsko-pomorskie zachodniopomorskie</p>	1161,87	<p>miasta: Gdańsk, Grudziądz, Kwidzyn, Malbork, Stargard Szczeciński, Starogard Gdański, Tczew gminy: Barcin, Chojnice, Człuchów, Gniewino, Kowalewo Pomorskie, Krokowa, Łysomice, Sztum, Świecie, Tczew</p>
Słupska SSE	<ul style="list-style-type: none"> • • • 	<p>pomorskie zachodniopomorskie wielkopolskie</p>	401,09	<p>miasta: Koszalin, Słupsk, Szczecinek, Wałcz gminy: Debrzno, Rogoźno, Słupsk, Żukowo</p>
SSE Starachowice	<ul style="list-style-type: none"> • • • • • 	<p>świętokrzyskie mazowieckie opolskie łódzkie lubelskie</p>	580,76	<p>miasta: Ostrowiec Świętokrzyski, Puławy, Skarżysko-Kamienna, Starachowice gminy: Iłża, Końskie, Mniszków, Morawica, Sędziszów, Suchedniów, Stąporków, Szydłowiec, Tułowice</p>
Suwalska SSE	<ul style="list-style-type: none"> • • • 	<p>podlaskie warmińsko-mazurskie mazowieckie</p>	342,77	<p>miasta: Białystok, Ełk, Grajewo, Suwałki gminy: Gołdap, Małkinia Górna, Suwałki</p>
TSSE EURO-PARK WISŁOSAN	<ul style="list-style-type: none"> • • • • 	<p>podkarpackie mazowieckie świętokrzyskie lubelskie</p>	1336,44	<p>miasta: Jasło, Pionki, Przemyśl, Przeworsk, Radom, Siedlce, Stalowa Wola, Tarnobrzeg, Tomaszów Lubelski</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • dolnośląskie 		gminy: Gorzyce, Janów Lubelski, Jasło, Jedlicze, Kobierzyce, Łuków, Nisko, Nowa Dęba, Ożarów Mazowiecki, Pilawa, Połaniec, Poniatowa, Rymaków, Staszów, Tomaszów Lubelski, Tuczepy, Wyszków
Wałbrzyska SSE	<ul style="list-style-type: none"> • dolnośląskie • opolskie • wielkopolskie • lubuskie 	1544,68	miasta: Bolesławiec, Dzierżoniów, Kłodzko, Kudowa-Zdrój, Leszno, Nowa Ruda, Oława, Opole, Świdnica, Świebodzice, Wałbrzych, Wrocław gminy: Brzeg Dolny, Bystrzyca Kłodzka, Jelcz-Laskowice, Kluczbork, Kobierzyce, Kościan, Krotoszyn, Namysłów, Nowa Ruda, Nysa, Oława, Praszka, Skarbimierz, Strzegom, Strzelin, Syców, Szprotawa, Śrem, Świdnica, Święta Katarzyna, Wiązów, Wołów, Września, Ząbkowice Śląskie, Żarów
Warmińsko-Mazurska SSE	<ul style="list-style-type: none"> • warmińsko-mazurskie • mazowieckie 	700,21	miasta: Bartoszyce, Ciechanów, Elbląg, Iława, Lidzbark Warmiński, Mława, Morąg, Mrągowo, Nowe Miasto Lubawskie, Olsztyn, Ostrołęka, Ostróda gminy: Bartoszyce, Dobre Miasto, Iłowo-Osada, Olecko, Pasłęk, Szczytno, Wielbark
Razem		11845,11	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o Specjalnych Strefach Ekonomicznych, Ministerstwo Gospodarki 2007

Do chwili obecnej w strefach zainwestowano ponad 31 mld zł i zatrudniono blisko 100 tys. ludzi. Szczegółowe dane o wielkości inwestycji oraz zatrudnieniu przedstawia mapa 1.

Jak już wspomniano główną zachętą do prowadzenia działalności na terenie strefy są zwolnienia i ulgi podatkowe. Warunkiem nabycia prawa do preferencji podatkowych jest albo zatrudnienie określonej liczby pracowników, albo poniesienie określonych nakładów inwestycyjnych (obie wartości są zapisane w rozporządzeniu ustanawiającym daną strefę). W przypadku podmiotów gospodarczych nie posiadających prawa do zwolnień z podatku dochodowego preferencje obejmują: możliwość zaliczenia wydatków inwestycyjnych (nie dotyczy środków trwałych) do kosztów uzyskania przychodu oraz możliwość podwyższenia stawki amortyzacji środków trwałych służących prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie strefy.

Mapa 1. Inwestycje i zatrudnienie w SSE w Polsce w 2007 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o Specjalnych Strefach Ekonomicznych, Ministerstwo Gospodarki 2007

Strefy w Polsce powołano na okres 20 lat, przy czym okres całkowitego zwolnienia z podatku dochodowego wynosi 10 lat, a przez kolejne 10 przedsiębiorca płaci jedynie 50% należnej Skarbowi Państwa kwoty. Wyjątek stanowią technoparki, których okres działania został skrócony do 12 lat i – odpowiednio – okres całkowitego zwolnienia podatkowego wynosi 6 lat. W strefach istnieją znaczne uproszczeniu dotyczące otrzymywania zezwoleń budowlanych (decyzje w tym zakresie podejmuje zarządzający strefą, a nie kierownik urzędu rejonowego) oraz szybsze procedury nabywania nieruchomości przez obcokrajowców.

W większości stref zwolnienia z podatku dochodowego otrzymuje się po zainwestowaniu 2 mln euro (6 stref) lub zatrudnieniu 100 osób (9 stref). Znaczne obniżenie tych progów ma miejsce w przypadku kilku traktowanych wyjątkowo stref: suwalskiej (350 tys. euro lub 40 osób), wałbrzyskiej (500 tys. euro lub 50 osób), kostrzyńsko-słubickiej (1 mln euro lub 50 osób), słupskiej (700 tys. euro i 50 osób) i warmińsko-mazurskiej (350 tys. euro i 50 osób). Specjalne obniżenie progów spowodowane było niekorzystną lokalizacją w/w stref i chęcią wzbudzenia większego zainteresowania nimi wśród małych i średnich przedsiębiorstw.

Parki technologiczne i przemysłowo-technologiczne

Parki przemysłowe i technologiczne to miejsca, w których dzięki zgromadzeniu firm z

jednej branży oraz wspierających je placówek badawczo-naukowych możliwy jest szybki ich rozwój. To coraz powszechniej stosowane w naszym kraju rozwiązania prorozwojowe. Oferowane przez nie udogodnienia są skierowane zarówno do przedsiębiorców polskich, jak i zagranicznych (Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć, 2005). Parki technologiczne oraz przemysłowo-technologiczne przedstawia mapa 2.

Mapa 2. Parki technologiczne oraz przemysłowo-technologiczne w Polsce w 2009 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PAIiZ 2009.

Park technologiczny to zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami. Przedsiębiorcom, wykorzystującym nowoczesne technologie, są tam oferowane usługi w zakresie:

- doradztwa w tworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw,
- transferu technologii,
- przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne,
- tworzenia korzystnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Powstawaniu parków technologicznych w Polsce patronuje Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości z siedzibą w Poznaniu. Pierwszy polski park technologiczny powołano w maju 1995 roku jako Poznański Park Naukowo-Technologiczny.

Park przemysłowo-technologiczny jest to zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz ze znajdującą się na nich infrastrukturą pozostałą po restrukturyzowanych lub likwidowanych przedsiębiorstwach oraz inne dołączone do nich nieruchomości. Tego typu parki tworzone są przy udziale władz samorządowych w celu zapewnienia preferencyjnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw. Cele wyznaczane parkom przemysłowo-technologicznym to przede wszystkim:

- zapewnienie oferowanej powierzchni rynkowo skutecznymi firmami wykorzystującymi nowoczesne technologie,
- przyciąganie inwestorów,
- tworzenie miejsc pracy.

Podsumowanie

Proces transformacji systemowej w Polsce zapoczątkowany zmianami politycznymi w 1989 roku spowodował otwarcie się gospodarki polskiej na kraje zachodnie, stworzone zostały dogodne warunki do napływu kapitału zagranicznego. Ze względu na uwarunkowania społeczno-ekonomiczne, polityczne, a także pozycję Polski w świecie, rozwój gospodarczy kraju został trwale zdeterminowany napływem kapitału zagranicznego, który wyznacza dynamikę i kierunki wzrostu gospodarczego (szczególnie przemysłu i sektora bankowego), a także sprzyja modernizacji poziomu technicznego gospodarki. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski uzależniony jest w dużym stopniu od polityki państwa, która od początku procesu transformacji tworzy dlań odpowiednie warunki: sprzyjające prawodawstwo, aktywną promocję inwestycji na określone cele rozwojowe (wsparcie bezpośrednie dla inwestorów), tworzenie warunków dla transferu i wykorzystania technologii, wpływanie na zdobywanie odpowiednich kwalifikacji przez lokalną siłę roboczą, tworzenie oraz podtrzymanie specjalnych stref ekonomicznych w określonych regionach. Do zadań państwa należy także usuwanie istniejących przeszkód i barier, wśród których od lat wymienia się: niestabilność systemu podatkowego i wysokość podatków, brak przejrzystości przepisów dotyczących prywatyzacji i niedostateczna oferta przedsiębiorstw do sprzedaży, zbyt częste zmiany przepisów prawnych, niestabilność polityki celnej, niska opłacalność zaciągania kredytów w bankach, nadmiernie wysokie obciążenia finansowe dla przedsiębiorstw, biurokracja przy podejmowaniu decyzji (np. skomplikowane procedury bankowe w przyznawaniu kredytów, utrudnienia w nabywaniu ziemi i nieruchomości przez cudzoziemców), niedostatecznie rozwinięty sektor usług, konieczność modernizacji infrastruktury komunikacyjnej.

BIBLIOGRAFIA:

Pozycje książkowe

1. Cieślak A., (2005), Geografia inwestycji zagranicznych. Przyczyny i skutki lokalizacji spółek z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
2. Dobrodziej E., (1999), Kapitał zagraniczny w Polsce, Oficyna Wydawnicza Ośrodka Postępu Organizacyjnego Sp.z o.o., Bydgoszcz.
3. Olesiński Z. [red.], (1998), Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
4. Sadowski Z. [red.], (1999) Kapitał zagraniczny w Polsce. Warunki działania, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa.

Strony internetowe

1. Dane PAiIZ (2009),
<http://www.paiz.gov.pl/index/?id=40008b9a5380fcacce3976bf7c08af5b> (stan na dzień 20.04.2009)

Inne

1. Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć, (2005), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa
2. Raport o Specjalnych Strefach Ekonomicznych, (2007), Ministerstwo Gospodarki, Warszawa
3. Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej z 1998,
4. Znowelizowana Ustawa o prowadzeniu działalności gospodarczej z 1998 z 1991,
5. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.
6. Ustawa o spółkach z udziałem kapitału zagranicznego
7. Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych
8. Ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców
9. Ustawa z 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych